Arhitect Anca Petrescu

Mira Anca Victoria Mărculeţ Petrescu s-a născut la 20 martie 1949 în Sighişoara, România, şi a decedat la 30 octombrie 2013 în Bucureşti. A absolvit Institutul de Arhitectură „Ion Mincu” din Bucureşti în anul 1973. În anii ’70-’80, a acumulat experiență în proiecte de arhitectură şi urbanism în contextul sistemului socialist.

Activitatea profesională şi proiectul major

La vârsta de aproximativ 28 ani, Anca Petrescu a câştigat concursul pentru proiectarea clădirii care urma să devină Casa Poporului, iar în 1986 a fost numită arhitect-şef al proiectului. Ea a condus echipa vastă implicată în proiect – până la 400-700 de arhitecţi, în funcţie de sursă – şi s-a ocupat de coordonarea fiecărei faze majore. Despre ea se spune că proiectul Palatului îşi revendică o parte din „destinul” său profesional, într-o declaraţie autobiografică: „primul copil al mamei mele a fost Palatul”.

Stil, viziune şi moştenire

Deşi proiectul în sine este adesea asociat regimului totalitar şi megalomaniei arhitecturale, pentru Anca Petrescu Palatul a reprezentat o provocare tehnică şi creativă imensă. Stilul său personal este mai puţin studiat independent de monumentul sau, dar lucrarea sa evidenţiază capacitatea de a lucra la scară mare, de a integra materiale de calitate şi de a coordona un proiect de importanţă naţională. Începând cu anii 1990, ea şi-a desfăşurat activitatea şi în politică (a fost deputat între 2004-2008) şi a fondat firma proprie de arhitectură.

Evaluare critică

În retrospectivă, Anca Petrescu şi Palatul Parlamentului (ca lucrare) sunt privite prin lentila istoriei, a arhitecturii şi a eticii profesionale. Pe de o parte, lucrarea este un reper monumental, recunoscut internaţional; pe de altă parte, implică tensiuni — între opulenţă şi utilitate, între amprentă urbană şi pierderi patrimoniale (zone demolate, cost enorm). Astăzi, numele ei apare în studiile despre patrimoniul regimului comunist, despre transformarea Bucureştiului şi despre rolul arhitectului în regimuri autoritare.

Anca Petrescu – Mărculeț
(fișa arhitectei din Arh. Vasile Țelea, *Personalităţi ale Arhitecturii Româneşti 1880-2010*, Editura Rentrop & Straton, 2014)

Absolventă a Institutului de Arhitectură din București în 1973, nu a avut nicio realizare care să o facă remarcată ca arhitectă până în 1980 când, participând la concursul restrâns pentru realizarea Casei Poporului, a prezentat un proiect cu mult peste cerințele temei de proiectare. Proiect agreat, prin megalomania sa, de Nicolae Ceaușescu, care, după câteva prezentări ulterioare, a numit-o șefă de proiect pentru realizarea obiectivului, punându-i la dispoziție Institutul de Proiectare Carpați, pentru definitivarea întocmirii documentațiilor de detaliere a intențiilor de edificare a ceea ce ea a prezentat doar ca machete.

Edificatoare pentru ceea ce a însemnat realizarea Casei Poporului este precizarea pe care a făcut-o, în 1990, în ziarul Adevărul, arhitectul Victor Fulicea, și anume că „Hotărârea de proiectare și edificare a unui Nou Centru Civic al Bucureștiului, luată după cutremurul din 1977, a declanșat un concurs la care au participat diferite institute de proiectare, cu arhitecți de primă mărime ai țării, care au propus soluții moderne pentru o clădire administrativă reprezentativă. Dar, în condițiile arbitrajului unic, subiectiv și incompetent al puterii, s-au impus autorii propunerilor gigantești ce depășeau cu mult atribuțiile temei și limitele locului oferit, cu planuri central tentaculare, improprii terenului, cu expresii fals clasice, vernaculare, în total dezacord cu situl, cu scara locului și a orașului, cu valorile istorice, naturale și arhitecturale ale acestuia, iar cei onești, practicanți cu experiență în domeniul urbanismului și al arhitecturii au fost marginalizați și în final eliminați".

Lucrările la Casa Poporului, rămase nefinalizate la sfârșitul anului 1989, au fost definitivate în mai multe etape, odată cu atribuirea sa Parlamentului, mutându-se aici mai întâi Camera Deputaților și apoi și Senatul.